

การจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019
(Covid-19) : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี*
Welfare Arrangements for Reducing Severity of the COVID-19 Outbreak:
A Case Study of Talunag, Damnoen Saduak, Ratchaburi.

ศุภรา รุ่งเรืองศุภรัตน์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประการัง ชื่นจิตร***

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระพงศ์ ภูักศิรี****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายที่ภาครัฐจัดขึ้นในระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน และศึกษาความเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายดังกล่าวที่รัฐจัดขึ้น พบว่า ภาครัฐมีการจัดทำโครงการเพื่อลดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ให้แก่ประชาชน ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานราชการ คือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ทั่วถึง 2) ปัญหาจากประชาชน คือ ความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน ความกังวลของประชาชนทำให้ไม่ยินยอมฉีดวัคซีนเพื่อลดความรุนแรงในการเกิดโรค สามารถแก้ปัญหาโดยใช้การมีส่วนร่วมของประชาชน ความร่วมมือจากผู้นำชุมชน อาสาสมัครหมู่บ้าน และจิตอาสาเข้ามาช่วยงานและทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ เมื่อสำรวจความเห็นของประชาชนพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงการสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายได้จริง แต่ยังคงพบปัญหาในเรื่องการสมัครเข้าร่วมโครงการ และรัฐบาลไม่ควรมีข้อจำกัดในการใช้สิทธิ และควรมอบสิทธิเป็นเงินสด ด้านโครงการการฉีดวัคซีน ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับสิทธิในการฉีดวัคซีนแล้ว แต่ยังคงต้องการให้ภาครัฐประกาศนโยบายเกี่ยวกับวัคซีนเข็ม 3 ให้ชัดเจน

* บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (Covid-19) : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

** นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*** อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

**** ประธานสอบ

Abstract

The aim of this research is to study the efficiency of the government welfare that is arranged to respond the crisis of Covid-19 outbreak in Thailand, including the problems, obstacles and public opinion that happen during the policy implementation. This study focuses on the result occurs in Talunang, Damnoen Saduak, Ratchaburi area, found the government has the welfare project to reducing severity of the COVID-19 outbreak that there are 2 causes of the problems and obstacles to carry out the policy. First problem occur from government agency such as shortage of personnel, budget and lack of public relation. Another problem occur from people such as the different of human needs and worrying side effect of the vaccines. These issues could be solved by effective communication and participation between government agency and citizen.

However, according to the public opinion, the government welfare is effective but still has some defect about the difficulty of access to the government projects. Most people prefer government policy that makes them get real money than getting a special benefit that could be used instead of money. Moreover, they also need a clear policy about the Covid-19 vaccine booster shorts.

คำสำคัญ : สวัสดิการ ; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ; Covid-19

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เป็นโรคอุบัติใหม่ที่มีการระบาดในวงกว้าง เริ่มจากการแพร่ระบาดในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 และเริ่มขยายวงการระบาดไปทั่วประเทศจีน จนถึงปัจจุบันมีการระบาดไปแล้วมากกว่า 214 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ และ 1 นครรัฐ องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์ และเห็นว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ในวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงด้านสาธารณสุขต่อทุกประเทศทั่วโลก และมีผลกระทบในการแพร่ระบาดสูง ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ กำลังดำเนินความพยายามอย่างเต็มที่ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันการนำเชื้อเข้าจากต่างประเทศ และควบคุมการระบาดในประเทศ ทั้งนี้โรคสามารถติดต่อโดยผ่านทาง การไอ จาม การสัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งของคน และสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งเชื้อโรค

ในขณะที่ประเทศไทยมีมาตรการการป้องกันและควบคุมโรคและการคัดกรองผู้ป่วยที่เข้มงวด แต่ยังคงพบการระบาดในหลายพื้นที่ โดยในช่วงแรกพบผู้ติดเชื้อในกลุ่มอาชีพที่ทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น คนขับรถสาธารณะ มัคคุเทศก์ พนักงานขายของ เป็นต้น และเมื่อผู้ติดเชื้อที่ยังไม่แสดงอาการได้ดำรงชีวิตตามปกติทำให้เกิดการระบาดขึ้นเป็นวงกว้าง และการแพร่ระบาดนี้ยังคงมีอย่างต่อเนื่องจนถึง

ปัจจุบัน ทำให้มีมาตรการเคอร์ฟิวและปิดประเทศ ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนบางส่วนได้รับผลกระทบทำให้ตกงานและขาดรายได้ ในขณะที่มีรายจ่ายที่จำเป็นเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันโรค โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม 2564 ทำให้ประชาชนผู้เป็นกลุ่มเสี่ยงต้องกักตัว 14 วัน ไม่สามารถออกไปทำงานได้ เมื่อค้ำจนถึงการไม่มีงานทำจากสถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศ และความจำเป็นต้องกักตัวจนไม่สามารถออกไปทำงานได้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวงจึงมีมาตรการให้ความช่วยเหลือและลดผลกระทบจากการขาดรายได้ของประชาชนในพื้นที่

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการให้ความช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาล และความเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการการให้ความช่วยเหลือของรัฐ และนำเสนอความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้รัฐช่วยเหลือ และผลการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดทำนโยบายและแผนงานสำหรับแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนทั้งในเขตพื้นที่ตำบลตาหลวงและประชาชนในพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางการจัดการการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาความเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในงานวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของโรคโคโรนา 2019 (Covid-19) : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี มุ่งเน้นทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของรัฐแก่ประชาชนเพื่อลดผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการสอบถามความเห็นจากประชาชนที่มีต่อนโยบายที่รัฐได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ความเหมาะสมในการประชาสัมพันธ์ ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเข้าร่วมโครงการและสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เกี่ยวกับสวัสดิการที่มีการดำเนินการในพื้นที่ วิธีการประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่ประชาชน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

ขอบเขตการวิจัยด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จะเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 14 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในส่วนราชการ ซึ่งประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาหลวง ได้แก่

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง	จำนวน 1 คน
หัวหน้าสำนักปลัด	จำนวน 1 คน
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	จำนวน 1 คน
เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวน 1 คน
2. กลุ่มประชาชนที่ได้รับสวัสดิการจากนโยบายของรัฐทั้งนโยบายระดับชาติ และนโยบายในระดับพื้นที่ เช่น ผู้ได้รับเงินช่วยเหลือในโครงการคนละครึ่ง ผู้ได้รับเงินช่วยเหลือในโครงการเราชนะ ผู้ได้รับการช่วยเหลือในระหว่างการกักตัว เป็นต้น จำนวน 10 คน

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาเฉพาะที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัยด้านระยะเวลา

ทำการศึกษาในเดือนพฤศจิกายน 2564

สมมติฐานการวิจัย

1. รัฐมีการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ตรงตามความต้องการของประชาชน
2. ประชาชนไม่ได้รับสวัสดิการที่รัฐจัดขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) อย่างเพียงพอและยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่ได้รับสวัสดิการอย่างเต็มที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงนโยบายและแนวทางการจัดการแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
3. ได้ทราบความเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)
4. สามารถนำผลของการศึกษาไปปรับปรุงและเป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลตาหลวงที่ได้รับความเดือดร้อนจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

5. ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับการเกิดปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนในระดับตำบลขึ้นไป
6. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาของเรื่องการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่อื่นๆ

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มีการนำแนวคิดเรื่องการจัดสวัสดิการร่วมกับแนวคิดความต้องการ 5 ชั้นของมาสโลว์ โดยใช้ความต้องการด้านร่างกายและความต้องการด้านความปลอดภัยทางสุขภาพ มาเป็นกรอบในการศึกษา โดยขอสรุปถึงแนวคิดสวัสดิการสังคม และแนวคิดทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ดังนี้

1. แนวคิดสวัสดิการสังคม

การจัดสวัสดิการสังคมเป็นหนึ่งในหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามนอกจากรัฐแล้ว ภาคประชาสังคมควรมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ เหล่านี้ด้วย เนื่องจากงานสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่นั้นเป็นการให้บริการทางสังคม การช่วยเหลือสังคม และการประกันทางสังคม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน การจัดสวัสดิการสังคมมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคนตั้งแต่การเกิดจนถึงเสียชีวิต และเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม ช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาส และบุคคลที่ไม่มีความสามารถในการเข้าถึงบางสินค้าและบริการในสังคม อภิญา เวชชัย (2546 อ้างถึงในวัชรภรณ์ จันทนกุล และสัญญา เคนาภูมิน, 2559, หน้า 4) ได้สรุปว่าการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวมในสังคมไทยมี 3 เป้าหมาย คือ 1. การแก้ไขความเดือดร้อนหรือบำบัดรักษาโดยใช้รูปแบบการสงเคราะห์ 2. การป้องกันปัญหาเรื่องการพัฒนาความรู้และการฝึกอาชีพ 3. การพัฒนาศักยภาพความคิดและจิตใจโดยการพัฒนาให้มีอารยธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนมีสวัสดิการชุมชนขั้นต่ำ คือ การจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมถึงการสังคมสงเคราะห์ การประกันสังคม และการบริการสังคมโดยภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการบริการสวัสดิการสังคม ผ่านการจัดทำนโยบายสำหรับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคมตามเกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดี หรือ การกินดีอยู่ดี (Quality of life or well-being) พบว่า มาริสา ภูเพ็ชร (2535, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ของสวัสดิการสังคมตามเกณฑ์นี้ว่า “เป็นงานที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งในยามปกติและในยามที่ประสบปัญหาการให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแลและการให้บริการ (Cash, Kinds, Care and Service) โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรมด้านการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างงาน และการบริการสังคม”

องค์ประกอบของสวัสดิการสังคม

การจัดสวัสดิการสังคมไทยนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการจัดสวัสดิการในระดับสากล โดยมีการช่วยเหลือคนยากจน การจัดตั้งองค์กรการกุศล เป็นต้น ทั้งนี้ รัชพิพรรณ คำหอม (2554, อ้างถึงในสุทธิดา แจ้งประจักษ์, 2563, หน้า 318-319) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมมี 3 ประเภท ได้แก่

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคง ในการดำรงชีวิต และคุ้มครองลูกจ้าง ให้ประโยชน์ทดแทน กรณีเจ็บป่วย การประกันในกรณีชราภาพ อันมิใช่เนื่องมาจากทำงาน โดยรัฐได้ประกาศใช้กฎหมายให้ความคุ้มครอง

2. การช่วยเหลือทางสังคม (Public Assistance) เป็นการบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่งพิง ถือว่าเป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าและเป็นระบบการให้สวัสดิการสังคมภายใต้แนวความคิดแบบบรรเทาปัญหา (Residual Model of Social Welfare)

3. การบริการสังคม (Social Services) เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยใช้แนวคิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน เน้นการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้า (Universal Coverage) ในลักษณะครอบคลุมทั่วถึง เท่าเทียม และมีมาตรฐานในการให้บริการ ประกอบด้วยบริการด้านต่างๆ 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านบริการสังคมทั่วไป และด้านนันทนาการ

2. แนวคิดทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

จุฑาธิป วีระมโนกุล (2557, หน้า 15-18) ได้สรุปว่า อับราฮัม มาสโลว์ เป็นนักมานุษยวิทยาที่ได้อธิบายถึงหลักความต้องการของมนุษย์ และแบ่งออกเป็นระดับขั้น โดยเรียงระดับจากต่ำไประดับสูง และเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองจนเพียงพอจะทำให้มนุษย์เกิดความต้องการในระดับสูงขึ้น โดยมาสโลว์แบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เบื้องต้น หรือความต้องการด้านร่างกายที่เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น น้ำ อาหาร การพักผ่อน ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งความต้องการในระดับนี้เป็นความต้องการในระดับที่ต่ำที่สุด และต้องได้รับการตอบสนองจนเพียงพอ จึงจะเกิดความต้องการในลำดับต่อไป

ระดับที่ 2 ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว จึงเกิดความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในการดำรงชีวิต ซึ่งความต้องการนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ด้านความปลอดภัยในชีวิต เช่น การได้รับการรักษาเมื่อป่วยไข้ หรือเป็นโรค การได้รับความคุ้มครองไม่ให้ได้รับอันตราย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.2 ด้านความมั่นคงในชีวิต เช่น การมีรายได้ที่มั่นคง การมีเงินบำเหน็จบำนาญ การได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีที่พักอาศัย

ระดับที่ 3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Need) เป็นความต้องการการยอมรับจากผู้อื่น หรือสังคม หรือความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อผู้อื่น เช่น การได้รับ

ความรักจากภายในครอบครัว การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมอาชีพ ความต้องการได้รับความรักความเอื้ออาทรจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความต้องการในระดับนี้เป็นความต้องการด้านจิตใจ ที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองจากความต้องการใน 2 ชั้นก่อนหน้ามาเพียงพอแล้ว

ระดับที่ 4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการเพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และผู้อื่นให้การยอมรับในคุณค่าของตนเอง หรือเป็นความต้องการนับถือตนเอง และความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น เช่น การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความสามารถในตนเอง การได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานหรือเจ้านาย การได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การได้รับความไว้วางใจให้เป็นที่ปรึกษา เป็นต้น

ระดับที่ 5 ความต้องการความสำเร็จสูงสุด (Self Actualization Need) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคลที่มีความปรารถนาต่อความสำเร็จในชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลมีไม่เหมือนกัน บุคคลที่ได้รับความต้องการใน 4 ระดับข้างต้นอย่างเพียงพอจะเกิดความต้องการในระดับนี้ และพร้อมที่จะใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการสูงสุดที่ปรารถนา เช่น การประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดในอาชีพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการทบทวนเอกสารนโยบายเพื่อช่วยลดผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างชนิดปลายเปิด (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 14 คน ประกอบไปด้วยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และประชาชนทั่วไป 10 คน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารราชการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างๆ เช่น โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ เป็นต้น และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลเอกสารอื่นๆ ทั้งที่เป็นหนังสือ งานเอกสารวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น บทความวิชาการ ผลงานวิจัย งานเขียนทางวิชาการ และนำมาวิเคราะห์หาส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลช่วยสนับสนุนสำหรับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้เป็นส่วนสนับสนุนและนำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้
2. การเตรียมสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยฉบับนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi Formal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ

ประชาชนทั่วไป ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดเตรียมไว้ตามกรอบของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะมีอิสระในการตอบข้อมูล และผู้วิจัยจะได้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ จะสะท้อนความจริงและความเห็นของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะมีข้อมูลจาก 2 ส่วนที่ต้องทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากการศึกษารวบรวมเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการ เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่ มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลัก ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพตามรูปแบบการพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (Covid-19) : กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ได้มีผลการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาสวัสดิการที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ทั่วโลกประสบปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้เกิดผลกระทบขึ้นในวงกว้าง โดยเฉพาะในทางด้านเศรษฐกิจ ที่ประเทศไทยอาศัยการท่องเที่ยว เป็นกำลังหลักในการหาเงินเข้าประเทศ และทางด้านสาธารณสุขที่พบปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดและการ ควบคุมโรค ทำให้ภาครัฐจำเป็นต้องมีการจัดทำนโยบายเพื่อลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากการ ขาดรายได้ ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มนโยบายสวัสดิการ ดังนี้

1.1 นโยบายที่จัดขึ้นตามแนวคิดสวัสดิการด้านความปลอดภัยทางสุขภาพ จากการศึกษาในพื้นที่ ตำบลตาหลวง มีโครงการที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันและควบคุมการ แพร่กระจายโรคทั้งสิ้น 3 โครงการ ดังนี้

1.1.1 โครงการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค เป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลางและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อ และลดความรุนแรงในการติด เชื้อโดยในช่วงแรกมีเพียงรัฐบาลกลางที่มีหน้าที่ในการจัดหาและให้บริการฉีดวัคซีนเท่านั้น โดยมี วัคซีนหลักคือ Sinovac และ Astrazeneca ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ผู้ได้รับวัคซีน Sinovac ต้องเป็นผู้ ที่มีอายุระหว่าง 18 – 59 ปี และผู้ได้รับวัคซีน Astrazeneca เป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และอยู่ใน กลุ่ม 7 โรคเสี่ยง คือ 1. โรคปอด และโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง 2. โรคหัวใจและหลอดเลือด 3. โรค ไตเรื้อรัง 4. โรคหลอดเลือดสมอง 5. โรคมะเร็งทุกชนิด 6. โรคเบาหวาน 7. โรคอ้วน และมีการ

กระจายวัคซีนให้แก่โรงพยาบาลรัฐทุกจังหวัดทั่วประเทศเพื่อทำการฉีดให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ต่อมาได้ได้มีการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถจัดหาวัคซีนผ่านหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อช่วยเร่งการจัดหาวัคซีนสำหรับประชาชนในพื้นที่ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จึงมีโครงการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมีวัคซีนหลัก คือ Sinopharm สำหรับประชาชนทั่วไปที่มีอายุระหว่าง 18 -59 ปี โดยมีโรงพยาบาลรัฐในพื้นที่เป็นผู้ให้บริการฉีดวัคซีน

(กรมควบคุมโรค, 2564)

1.1.2 โครงการจัดทำหน้ากากผ้าเพื่อช่วยเหลือประชาชน เป็นโครงการที่แจกหน้ากากผ้าที่จัดทำขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาตาหลวง และประชาชน ในการจัดทำหน้ากากผ้าเพื่อแจกให้แก่ประชาชนทุกคนในพื้นที่ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อหน้ากากของประชาชน และสนับสนุนมาตรการการป้องกันโรค

1.1.3 โครงการแจกแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันโรคโคโรนา 2019 เป็นโครงการแจกเจลแอลกอฮอล์ที่ได้มาตรฐานจากองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง มอบให้แก่ประชาชนทุกครัวเรือน และร้านค้าในพื้นที่ตำบลตาหลวง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อเจลแอลกอฮอล์เพื่อฆ่าเชื้อโรค และสนับสนุนมาตรการการป้องกันโรค

1.2 นโยบายที่จัดขึ้นตามแนวคิดสวัสดิการด้านความต้องการด้านร่างกาย จากการศึกษาโครงการที่เกิดขึ้นส่วนมากเป็นโครงการแจกเงินให้แก่ประชาชนใช้จ่าย เพื่อลดภาระความเดือดร้อนจากการขาดรายได้ของประชาชน และเป็นการกระตุ้นให้มีเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เกิดการค้าขายและการจ้างงานในภาคธุรกิจ โดยในพื้นที่พบว่าโครงการที่จัดขึ้นและเป็นที่รู้จักของประชาชนทั้งสิ้น 10 โครงการ ดังนี้

1.2.1 โครงการคนละครึ่ง เป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง มุ่งเน้นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย เช่น ร้านค้า หาบเร่ แผงลอย โดยลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ www.คนละครึ่ง.com ภาครัฐให้ความร่วมจ่ายราคาสินค้าร้อยละ 50 และผู้ซื้อจ่ายร้อยละ 50 ในกลุ่มสินค้าทั่วไป อาหาร เครื่องดื่ม ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีการใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตัง โดยเติมเงินเข้าแอปพลิเคชัน จำนวน 3,000 บาท และภาครัฐจะให้เงินสมทบ 3,000 บาท การใช้จ่ายจะมีข้อจำกัดการใช้จ่ายที่ 300 บาท/คน/วัน

(กระทรวงการคลัง, 2563)

1.2.2 โครงการเยียวยาเกษตรกร เป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ในฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีมาตรการเยียวยาเดือนละ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2563 จำนวนครัวเรือนละ 1 สิทธิ

(ฐานเศรษฐกิจ รวบรวมข่าวอัปเดตมาตรการ "เยียวยาเกษตรกร" 15,000 บาท ให้เกษตรกร, 2563)

1.2.3 โครงการเราไม่ทิ้งกัน เป็นมาตรการแรกของรัฐที่ออกมาเพื่อช่วยเหลือประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และผู้ที่ไม่อยู่ในระบบประกันตนตามมาตรา 33 โดยมีมาตรการเยียวยา เดือนละ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน หรือ 15,000 บาทตลอดโครงการ

(เราชนะ-เราไม่ทิ้งกัน เงื่อนไขแจกเงินต่างกันอย่างไร, 2564)

1.2.4 โครงการเยียวยากลุ่มเปราะบาง เป็นโครงการถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง เพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้รับเบี้ยยังชีพของรัฐ คือ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และเด็กแรกเกิดที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐเป็นประจำทุกเดือน ตามเงื่อนไขที่รัฐกำหนดอยู่แล้ว โดยโครงการเยียวยากลุ่มเปราะบาง ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับเงินช่วยเหลือจำนวน 1,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน หรือ 3,000 บาท ตลอดโครงการ

(เปิดเงื่อนไข “เยียวยากลุ่มเปราะบาง” รับเงิน 3 พันบาท ไม่ต้องลงทะเบียน, 2563)

1.2.5 โครงการมาตรา 33 เรารักกัน เป็นโครงการถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง เพื่อช่วยเหลือผู้ประกันตนมาตรา 33 ของประกันสังคม โดยผู้ประกันตนจะได้รับเงินช่วยเหลือจำนวน 6,000 บาท และสามารถใช้สิทธิใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินส่วนตัวร่วม

(โครงการ “ม33เรารักกัน”, ม.ป.ป.)

1.2.6 โครงการเราชนะ เป็นโครงการถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของประกันสังคม จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระลอกที่ 2 โดยได้รับเงินช่วยเหลือ จำนวน 3,500 บาท เป็นระยะเวลา 2 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2564 สำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภค และค่าเดินทาง

(กระทรวงการคลัง, 2564)

1.2.7 โครงการช่วยเหลือผู้ประกันตนของประกันสังคม มาตรา 39, 40 เป็นโครงการถูกจัดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง เพื่อช่วยเหลือผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และ 40 ที่มีข้อมูลอยู่ในฐานระบบประกันสังคม จำกัดเฉพาะพื้นที่จังหวัดสีแดงเข้ม 29 จังหวัด โดยได้รับเงินช่วยเหลือ 5,000 บาท ผ่านระบบพร้อมเพย์ที่ผูกไว้กับเลขบัตรประชาชนของผู้มีสิทธิ

(เยียวยา 5,000 บาท ช่วย 6.69 ล้านคน ผู้ประกันตน ม.39-40 13 จังหวัดรอบแรกได้เงินเพิ่ม, 2564)

1.2.8 โครงการราชบุรีไม่ทิ้งกัน เป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นโดยส่วนภูมิภาค จังหวัดราชบุรี เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินสด 2,000 บาท หรือถุงยังชีพเครื่องอุปโภคบริโภค

(“ราชบุรีโมเดล” จังหวัดแรกแจกเงิน 2,000 บาท เยียวยาประชาชน, 2563)

1.2.9 โครงการถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือประชาชน เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง โดยมีการแจกถุงยังชีพ มูลค่า 550 บาทเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ตำบลตาหลวงที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ของรัฐ

1.2.10 โครงการแจกอาหารสำหรับผู้กักตัว 14 วัน เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง ที่ช่วยสนับสนุนอาหารและน้ำดื่มแก่ผู้ที่มีความเสี่ยงและต้องกักตัว 14 วัน โดยผู้กักตัวจะได้รับอาหารปรุงสำเร็จพร้อมน้ำดื่ม จำนวน 3 มื้อต่อวัน ตลอดการกักตัว เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้กักตัวซึ่งไม่สามารถไปทำงานได้ตามปกติ

2. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในพื้นที่ตำบลตาหลวง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่พบว่าเมื่อมีการแพร่ระบาดในพื้นที่พบว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเรื่องการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) มี 2 หน่วยงาน คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลวง มีหน้าที่จัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ โครงการถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือประชาชน โครงการจัดทำหน้ากากผ้าเพื่อช่วยเหลือประชาชน โครงการแจกแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันโรคโคโรนา 2019 โครงการแจกอาหารสำหรับผู้กักตัว 14 วัน จัดตั้งจุดคัดกรองร่วมกับผู้นำชุมชน อาสาสมัครหมู่บ้าน ประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเมื่อพบผู้มีความเสี่ยงในการติดเชื้อ ฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณเสี่ยง

2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง และพักรักษาตัวแบบ Home Isolation โดยจะคอยติดตามอาการของผู้ป่วย วัดความดัน ดูแลเรื่องอาหารและน้ำดื่มแก่ผู้ป่วย และช่วยประสานงานกับโรงพยาบาลดำเนินสะดวกในกรณีที่ต้องพาผู้ป่วยและผู้ที่มีความเสี่ยงไปตรวจ PCR และการรับผู้ป่วยอาการไม่รุนแรงที่มีอาการหนักขึ้นไปโรงพยาบาลสนาม

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานสามารถแบ่งปัญหาที่ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ปัญหาจากหน่วยงานราชการ พบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรสำหรับปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ทั่วถึง

2. ปัญหาจากประชาชน เช่น ความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน ความกังวลของประชาชนทำให้ไม่ยินยอมฉีดวัคซีนเพื่อลดความรุนแรงในการเกิดโรค

การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

วิธีการแก้ไขปัญหาโดยใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาช่วย โดยเฉพาะความร่วมมือของกลุ่มผู้นำชุมชนและอาสาสมัครหมู่บ้าน เช่น ช่วยตั้งจุดคัดกรอง ช่วยให้ความรู้ ตอบปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชนและอาสาสมัครหมู่บ้านจะเป็นบุคคลที่ประชาชนเชื่อถือ และมีความสนิทสนมมากกว่าหน่วยงานราชการ

3. ความเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการเพื่อลดผลกระทบจากแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการที่จัดขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า

ในส่วนโครงการตามแนวคิดสวัสดิการด้านความต้องการด้านร่างกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ โครงการคนละครึ่ง โครงการเยียวยาเกษตรกร โครงการเราไม่ทิ้งกัน โครงการเยียวยากลุ่มเปราะบาง โครงการมาตรา 33 เรารักกัน โครงการเราชนะ และโครงการช่วยเหลือผู้ประกันตนของประกันสังคม มาตรา 39, 40 โครงการราชนิคมไม่ทิ้งกัน โครงการถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือประชาชน และ โครงการแจกอาหารสำหรับผู้กักตัว 14 วัน นั้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง พบว่าผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างมีการเข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ และโครงการที่มีการเข้าร่วมมากที่สุดคือ โครงการคนละครึ่ง รองลงมาคือ โครงการเยียวยาเกษตรกร และโครงการช่วยเหลือผู้ประกันตนของประกันสังคม มาตรา 39, 40 ตามลำดับ และประชาชนมีความพึงพอใจในโครงการที่เข้าร่วมในระดับปานกลางถึงสูง ส่วนโครงการที่ไม่มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าร่วมเลยคือโครงการราชนิคมไม่ทิ้งกัน และโครงการถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือประชาชน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นว่าโครงการต่างๆ ที่เข้าร่วมสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายได้จริง ถึงแม้ว่าการเข้าร่วมโครงการและการใช้สิทธิจะมีข้อจำกัดก็ตาม

ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการกล่าวถึงคือ ปัญหาการเข้าร่วมและใช้งานโครงการผ่าน Smartphone ซึ่งทำให้ประชาชนที่ไม่มี Smartphone ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพศชาย อายุ 47 ปี ที่กล่าวว่า *“ประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้ที่ไม่มี Smartphone หรือไม่มีเงินจ่ายค่าอินเทอร์เน็ต เขาไม่สามารถใช้สิทธิได้ เช่นโครงการคนละครึ่งก็เสียสิทธิที่จะเข้าร่วมโครงการ การใช้เทคโนโลยีบางทีก็ไม่เหมาะกับประชาชนบางกลุ่ม...”*

รองลงมาคือปัญหาการสมัครเข้าร่วมโครงการ ที่มีขั้นตอนที่ยุงยาก และเกิดปัญหาในการยืนยันตัวตน ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญหญิง อายุ 69 ปี ที่พบปัญหาเรื่องการสมัครเข้าร่วมโครงการ จึงไม่ได้เข้าร่วมโครงการที่ต้องใช้ Smartphone ในการสมัครเลย ได้กล่าวว่า *“ฉันว่าโครงการต่างๆ เข้าร่วมยากนะ อย่างฉันไม่มีคนช่วยสมัครให้เลยไม่ได้เข้าโครงการอะไรเลย หลานมันก็บอกว่าไม่ได้ ไม่สมัครให้ ส่วนโครงการแจกหน้ากากผ้าและแอลกอฮอล์ก็ไม่มีปัญหาอะไร”*

และสุดท้ายเป็นปัญหาเรื่องข้อจำกัดในการใช้สิทธิ เช่น การกำหนดยอดเงินที่ใช้ได้ในแต่ละวัน หรือข้อจำกัดเรื่องสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพศชาย อายุ 33 ปี ดังที่กล่าวว่า *“...พี่ว่าถ้ารัฐจ่ายเป็นเงินสดจะดีกว่า และใช้ได้หลากหลายกว่า และสามารถใช้ได้กับทุกร้านค้า เพราะบางร้านค้าเองก็ไม่เข้าร่วมโครงการ และในบางสิทธิเองก็ไม่สามารถใช้ได้ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าโทรศัพท์รายเดือน ซึ่งก็เป็นค่าใช้จ่ายประจำ และจำเป็นที่ควรใช้ได้...”*

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าโครงการที่จัดขึ้นควรมอบสิทธิเป็นเงินสด เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมได้ โดยไม่จำเป็นต้องมี Smartphone เป็นปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง และไม่ควรมีข้อจำกัดประเภทสินค้าและบริการที่เข้าร่วมโครงการ และควรมีระบบการจัดการปัญหาที่ดี

ส่วนโครงการตามแนวคิดสวัสดิการด้านความปลอดภัยทางสุขภาพเพื่อการป้องกันโรค คือ โครงการฉีดวัคซีนของรัฐบาล โครงการจัดทำหน้ากากผ้าเพื่อช่วยเหลือประชาชน โครงการแจกแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันโรคโควิด 2019 นั้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน ที่เข้ารับการฉีดวัคซีนแล้ว และมี 1 คนที่ยังไม่ได้รับวัคซีน โดยวัคซีนที่ได้รับเป็นวัคซีน Sinopharm Sinovac และ Astrazeneca และผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนจากการจองในโควตาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความพึงพอใจในบริการที่ได้รับเมื่อไปฉีดวัคซีน ได้รับบริการที่รวดเร็ว สะดวกสบาย และพอใจกับนโยบายที่ให้ผู้ที่พาผู้สูงอายุไปฉีดวัคซีนสามารถรับวัคซีนได้พร้อมกันเลย มีเพียง 1 คนที่เห็นว่าสถานที่แออัด มีคนเข้ารับบริการพร้อมกันจำนวนมาก และมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและยุ่งยาก และผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ต่างเห็นตรงกันว่า การจองวัคซีนยาก ปริมาณวัคซีนไม่เหมาะสม ไม่พึงพอใจต่อชนิดของวัคซีนที่ได้รับ และเห็นว่ารัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาวัคซีนของนักวิจัยในประเทศ และมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนเข็ม 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษากรอบนโยบายของรัฐที่จัดขึ้นเพื่อลดผลกระทบจากระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่าการจัดนโยบายของรัฐนั้นเป็นการจัดสวัสดิการโดยใช้เกณฑ์การกินที่อยู่ดี อ้างอิงตามนิยามของมารีสา ภูเพ็ชร (2535, หน้า 6) ที่กล่าวว่า “สวัสดิการสังคมเป็นงานที่มุ่งช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งในยามปกติและในยามที่ประสบปัญหาการให้ความช่วยเหลือมีหลายรูปแบบทั้งที่เป็นเงิน สิ่งของ การดูแลและการให้บริการ โดยมีองค์ประกอบของกิจกรรมด้านการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ การจ้างงาน และการบริการสังคม” ซึ่งสอดคล้องกับในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ประชาชนมีความเดือดร้อนจากการขาดรายได้ หรือมีค่าครองชีพเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต คือ หน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นประชาชนจึงมีความต้องการสวัสดิการเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดี หรือไม่มีความเป็นอยู่ที่แย่ลงกว่าเดิม และมีความต้องการวัคซีนเพื่อป้องกันโรคให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ ดังนั้นภาครัฐจึงมีการจัดโครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนประชาชนให้มีความกินอยู่ที่ดีกว่าเดิม และลดภาระค่าใช้จ่ายลง เช่น โครงการคนละครึ่ง โครงการเยียวยาเกษตรกร โครงการจัดทำหน้ากากผ้าเพื่อช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น และมีโครงการฉีดวัคซีนป้องกันโรคเพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนติดโรค และประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตได้ตามปกติ

นอกจากนี้การดำเนินนโยบายของรัฐมีการใช้กระจายอำนาจการปกครองเข้ามามีส่วนช่วยให้การจัดนโยบายมีความครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ โดยรัฐบาลกลางเปิดโอกาสให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดีกว่า โดยพิจารณาจากโครงการของรัฐบาลกลางที่ส่วนใหญ่เป็นโครงการเกี่ยวกับการแจกเงิน และสมัครผ่าน Smartphone ซึ่งเป็นข้อจำกัดทำให้คนยากจนที่เป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลตาหลวงไม่สามารถสมัครได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “ฉันว่าโครงการต่างๆ เข้าร่วมยากนะ อย่างฉันไม่มีคนช่วยสมัครให้เลยไม่ได้เข้าโครงการอะไรเลย หลานมันก็บอกว่าไม่ได้ ไม่สมัครให้ ส่วนโครงการแจก

หน้ากาแก้วและแอลกอฮอล์ที่ไม่มีปัญหาอะไร” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้จากการสมัครที่ไม่เอื้ออำนวย และไม่มี Smartphone แต่กลับเข้าร่วมโครงการที่จัดขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เนื่องจากเป็นโครงการที่สามารถได้รับทุกคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ รวมไปถึงโครงการแจกอาหารสำหรับผู้กักตัว 14 วัน ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีความเสี่ยงต้องกักตัว 14 วัน ที่ไม่สามารถดำเนินการได้โดยรัฐบาลกลาง การมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลจะทำให้สามารถดำเนินงานได้ง่ายกว่า ทั้งในเรื่องการจัดหาอาหารและเครื่องดื่ม และเข้าถึงผู้กักตัวได้ทุกคน

นโยบายที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกได้ตามแนวคิดความต้องการ 5 ชั้นของมาสโลว์ ซึ่งนโยบายที่เกิดขึ้นอยู่ในความต้องการระดับต่ำ คือ ความต้องการด้านร่างกาย และความต้องการด้านความปลอดภัย โดยนโยบายที่เข้าข่ายความต้องการด้านร่างกาย ซึ่งเป็นนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของโรค ได้แก่ โครงการคนละครึ่ง โครงการเยียวยาเกษตรกร โครงการเราไม่ทิ้งกัน โครงการเยียวยากลุ่มเปราะบาง โครงการมาตรา 39 เรารักกัน โครงการเราชนะ และโครงการช่วยเหลือผู้ประกันตนของประกันสังคม มาตรา 39, 40 โครงการราชบุรีไม่ทิ้งกัน โครงการถุงยังชีพเพื่อช่วยเหลือประชาชน และโครงการแจกอาหารสำหรับผู้กักตัว 14 วัน ส่วนนโยบายที่เข้าข่ายความต้องการด้านความปลอดภัย ซึ่งเป็นนโยบายด้านการป้องกันโรค ได้แก่ โครงการฉีดวัคซีนของรัฐบาล โครงการจัดทำหน้ากาแก้วเพื่อช่วยเหลือประชาชน และโครงการแจกแอลกอฮอล์เพื่อป้องกันโรคโคโรนา 2019

จากการศึกษานโยบายตามแนวคิดสวัสดิการด้านความต้องการด้านร่างกายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่าโครงการที่ภาครัฐจัดขึ้นสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวลักษณ์ งามวิทย์ (2561) ที่ทำการศึกษาเรื่องการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: ศึกษากรณีชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่านโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสามารถช่วยแบ่งเบาภาระค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าเดินทางของผู้มีรายได้น้อย และยังรวมถึงมีการให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายอื่นเกี่ยวกับสุขภาพ สิทธิการรักษาพยาบาล แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนที่เข้าร่วมนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต้องมีฐานะยากจน ซึ่งแตกต่างกับนโยบายที่จัดขึ้นในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่มุ่งเน้นช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาด ในส่วนของปัญหาการเข้าร่วมโครงการ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาเกิดขึ้นเป็นเรื่องของเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าร่วมโครงการ ทำให้เป็นข้อจำกัดสำหรับประชาชนบางกลุ่มที่ไม่มี Smartphone ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ และช่องทางการเข้าร่วมโครงการมีความซับซ้อน ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถสมัครได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดความเลื่อมล้ำในการเข้าร่วมโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของมตिका อารยะภักดี (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: กรณีศึกษา ชุมชนก้านน้มน้ำ เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร ที่พบว่าโครงการมีข้อจำกัดเรื่องการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ผู้พิการไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนได้ ไม่สามารถคัดกรองประชาชนที่มีฐานะยากจนได้จริง ซึ่งเป็นการวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการดำเนินนโยบายให้เข้าถึงประชาชนทุกคนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน แม้ว่านโยบายสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชนได้เช่นกันก็ตาม

จากการศึกษานโยบายตามแนวคิดสวัสดิการด้านความปลอดภัยทางสุขภาพเพื่อการป้องกันโรค พบว่ารัฐบาลมีการจัดโครงการฉีดวัคซีนฟรี เป็นสวัสดิการให้แก่ประชาชนทุกคน แต่อย่างไรก็ตามพบว่า

ปริมาณวัคซีนที่มียังไม่เพียงพอให้ประชาชนทุกคนได้รับวัคซีน จากการที่มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 คนที่ยังไม่ได้รับวัคซีน และชนิดของวัคซีนยังไม่เป็นที่พึงพอใจ และมีความต้องการให้นำเข้าวัคซีนทางเลือกเพิ่มเติมสำหรับการฉีดฟรีของรัฐบาล รวมไปถึงการสนับสนุนการพัฒนาวัคซีนในประเทศ ดังนั้นภาครัฐควรมีการวางแผนการบริหารวัคซีนที่ดีตั้งแต่ต้น และคาดการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาด รวมถึงการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสในอนาคต เพื่อให้ได้วัคซีนที่มีคุณภาพ และมีปริมาณที่เพียงพอ เพื่อการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาโดยใช้ปัจจัยเรื่องอายุมาเป็นตัวแปรเพื่อศึกษาว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่อายุต่างกัน จะมีการเข้าร่วมโครงการ และพบปัญหาในการเข้าร่วมโครงการที่ต่างกันหรือไม่

2. เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (Covid-19) ยังไม่สิ้นสุดลง ทำให้ในอนาคตอาจมีโครงการใหม่ๆ เกิดขึ้น และได้รับความนิยมนอกจากประชาชนมากกว่าโครงการที่คัดเลือกมา ดังนั้นควรมีการศึกษาโดยใช้นโยบายใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย สำหรับการพัฒนาโครงการต่อไป

3. ควรนำนโยบายในระดับพื้นที่ที่ต่างกันมาเปรียบเทียบความเห็นของประชากรในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง. (2563). ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 111/2563. คนละครึ่ง. <https://www.คนละครึ่ง.com/assets/download/ข่าวแถลงกระทรวงการคลังฉบับข่าว%20111-2563.pdf>
- กระทรวงการคลัง. (2564). ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 009/2564. เราชนะ. <https://www.เราชนะ.com/assets/download/ข่าวกระทรวงการคลังฉบับที่%20009-2564.pdf>
- โครงการ “ม33เรารักกัน”. (ม.ป.ป.). <https://www.ม33เรารักกัน.com/>
- จุฑาทิพย์ วีระมโนกุล. (2557). การศึกษาเรื่องแรงจูงใจ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษา บริษัท พี.วาย.ฟู้ดส์ จำกัด. BU RESEARCH รวมงานวิจัย. http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1848/1/jutathip_veer.pdf
- ฐานเศรษฐกิจ รวบรวมข่าวอัปเดตมาตรการ “เยียวยาเกษตรกร” 15,000 บาท ให้เกษตรกร. (2563, 25 กรกฎาคม). ฐานเศรษฐกิจ. <https://www.thansettakij.com/general-news/433708>
- เปิดเงื่อนไข “เยียวยากลุ่มเปราะบาง” รับเงิน 3 พันบาท ไม่ต้องลงทะเบียน. (2563, 1 มิถุนายน). ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. <https://www.prachachat.net/economy/news-471845>
- มติภา อารยะภักดี. (2562). การประเมินผลโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: กรณีศึกษา ชุมชนก้านันแม่น้ เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร. รวมบทความวิจัย การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1582280279_6114830013.pdf

- เหยี่ยวยา 5,000 บาท ช่วย 6.69 ล้านคน ผู้ประกันตน ม.39-40 13 จังหวัดรอบแรกได้เงินเพิ่ม. (2564, 11 สิงหาคม). ไทยรัฐออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/news/politic/2163180>
- เราชนะ-เราไม่ทิ้งกัน เจื่อนใจแจกเงินต่างกันอย่างไร.(2564, 29 มกราคม). ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. <https://www.prachachat.net/finance/news-593308>
- วัชรภรณ์ จันทนุกุล และสัญญา เคนาภูมิ. (2559). แนวทางจัดสวัสดิการสังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 8(4), 3-14.
- เสกสรร ตันติวณิช. (2562). แนวคิดกระบวนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวโน้มการปกครองท้องถิ่นในอนาคต. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(1), 80-85.
- เสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์. (2561). การศึกษาการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: ศึกษากรณีชุมชน นครไชยศรี กรุงเทพมหานคร. รวมบทความวิจัย การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/138>
- สุธิดา แจ้งประจักษ์. (2563). สวัสดิการสังคมไทยในกระบวนการพัฒนา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 315-328.
- “ราชบุรีโมเดล” จังหวัดแรกแจกเงิน 2,000 บาท เหยี่ยวยาประชาชน. (2563, 11 เมษายน). sanook. <https://www.sanook.com/news/8077554/>